

Univerzita Pardubice
Fakulta restaurování Litomyšl

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Praktická část

Univerzita Pardubice
Fakulta restaurování
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Michal DURDIS
Osobní číslo: R06001
Studijní program: B8206 Výtvarná umění
Studijní obor: Restaurování a konzervace kamene a souvisejících materiálů
Název tématu: Restaurování a rekonstrukce dvou soch andělů ze sloupu
Panny Marie v obci Ryžoviště
Zadávací katedra: Ateliér restaurování kamene

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Zásady pro zpracování: Komplexní restaurování originálu a rekonstrukce chybějícího anděla na základě dochované fotodokumentace. Restaurování proběhne v souladu se závazným stanoviskem vydaným příslušným úřadem. Rozsah: Samostatné řešení restaurátorského úkolu v plném rozsahu od zpracování návrhu na restaurování, přes důkladný restaurátorský průzkum až po vlastní restaurování a zpracování restaurátorské dokumentace. V případě rekonstrukce shromáždění veškerých dostupných fotografií, zhotovení modelu k sekané kopii. Práce budou průběžně konzultovány s technologi, zástupci památkové péče a probíhají pod dohledem pedagogů restaurátorů. Používané postupy a technologie budou voleny na základě důkladných zkoušek.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

V. Šeda, Sochařské řemeslo, základy sochařského umění, Praha 1953, B. Teplý, Konzervování a restaurování kamene, Hořice 1997, V. Volavka, O soše, Praha 1959, P. Kotlík, Technologie přípravy umělého kamene, In: Umělý kámen pro památkovou péči, Seminář STOP, Praha 1998
M. Suchomel, Záchrana kamenných soch, Státní ústav památkové péče a ochrany přírody, Praha 1998

Vedoucí bakalářské práce:

MgA. Jakub Ďoubal
Ateliér restaurování kamene

Datum zadání bakalářské práce: **11. února 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **20. srpna 2010**

L.S.

Ing. Karol Bayer
děkan

doc. Jiří Novotný, akad. sochař
vedoucí ateliéru

dne

Univerzita Pardubice Fakulta restaurování
Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl
Tel.: 461615951
Fax.: 461612565
Email: dekanat.fr@upce.cz

Restaurátorská dokumentace

RESTAUROVÁNÍ A REKONSTRUKCE DVOU SOCH ANDĚLŮ ZE SLOUPU PANNY MARIE IMMACULATY V RYŽOVIŠTI

2010

Závěrečná restaurátorská dokumentace: Michal Durdis

Zodpovědný restaurátor: Mgr. art. Jakub Ďoubal

Restaurátorský průzkum a restaurování: Michal Durdis, Ateliér restaurování kamene

Odborná spolupráce: Ing. Karol Bayer, Ing. Blanka Kolinkeová – technologové, RNDr.

Zdeněk Štaffen – petrolog, doc. Jiří Novotný, ak. soch., Mgr. art. Jakub Ďoubal – restaurátoři

Památkový dohled: NPÚ, územní odborné pracoviště Ostrava, zastoupené Mgr. Daliborem Halátkem

Počet vyhotovení restaurátorské dokumentace: 3 ks

Místa uložení dokumentace:

Univerzita Pardubice, Fakulta restaurování Litomyšl
(Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl)

Obec Ryžoviště
(Nám. Míru 105, 793 56 Ryžoviště)

NPÚ, územní odborné pracoviště Ostrava
(Korejská 12, 702 00 Ostrava)

Dodavatel: Univerzita Pardubice - Fakulta restaurování, Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

Dokumentace je chráněna ve smyslu zákona č. 89/1990 sb. v úplném znění (autorský zákon) s tím, že právo k užití ve smyslu zákona č. 20/1987 sb. v plném znění (o památkové péči) má objednavatel, příslušný orgán památkové péče a Univerzita Pardubice.

Prohlašujeme,

že při restaurování bylo použito pouze materiálů a postupů uvedených v této restaurátorské dokumentaci. Nejsme si vědomi nových zjištění a skutečností na restaurované památce, které by nebyly uvedeny v této dokumentaci.

Prohlašujeme, že restaurátorský zásah byl proveden v mezích určených zadáním.

V Litomyšli dne

.....
Zodpovědný restaurátor

Mgr. art. Jakub Ďoubal

Prohlašuji,

že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Všechny zainteresované odborníky i použité zdroje v práci řádně zmiňuji.

Byl jsem seznámen s tím, že se na mojí práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121 / 2000 sb. o autorském zákonu, zejména pak se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona a pokud dojde k užití této práce mnou, nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice – na pobočce Fakulty restaurování v Litomyšli.

Děkuji všem, kteří mi byli nápomocni svými odbornými znalostmi.

V Litomyšli dne

.....
Michal Durdis

Abstrakt

Tato textová část praktické bakalářské práce je především restaurátorskou dokumentací z restaurování a rekonstrukce dvou soch andělů ze Sloupu Panny Marie Immaculaty v Ryžovišti a je víceméně chronologickým průvodcem průběhu restaurátorského zásahu.

Struktura práce spočívá v několika základních bodech. Prvním je seznámení s památkou, další etapou je podrobná průzkumová dokumentace dochovaného anděla se stanovením koncepce dalších postupů. Navazuje část vlastního restaurování dochovaného anděla, respektive rekonstrukce odcizené sochy. Závěrem je uvedena fotodokumentační část zachycující průběh práce.

Klíčová slova

Restaurování – rekonstrukce – umělecko-historický průzkum – chemicko-technologický průzkum – Sloup Panny Marie Immaculaty – Ryžoviště - andělé

Abstract

This text part of the practical Bachelor thesis is mainly restoration documentation of restoration and reconstruction two angels' from the Virgin Mary Immaculate statue in Ryžoviště and is broadly chronological guide the restoration intervention.

The structure of work is based on several basic points. The first is study of the monument, the next stage is a detailed research documentation of the extand angel with determination the concept of the next procedures. Builds part of the actual extand angel's restoration, respectively the stolen statues reconstruction. Finally, it stated fotodocumentation section showing the progress of work.

Keywords

Restoration – reconstruction - art-historical research - chemical and technological examination – The Virgin Mary Immaculate statue – Ryžoviště - angels

Obsah

1. Lokalizace památky	11
2. Údaje o památce	11
3. Údaje o akci	11
4. Popis památky	12
4.1 Tvarosloví a ikonografie celku památky	
4.2 Doprovodné postavy andělů	
5. Návrh na provedení průzkumů	14
6. Umělecko-historický průzkum, aneb autorova osoba a tvorba v kontextu zásahu	15
6.1 Nástin života a tvorby sochaře Jiřího Antonína Heinze	
6.2 Vznik sloupu Panny Marie Immaculaty v Ryžovišti	
7. Nálezová zpráva k restaurátorskému průzkumu dochovaného anděla	17
7.1 Cíl restaurátorského průzkumu	
7.2 Metody průzkumu	
7.3 Výsledky průzkumu a vyhodnocení	
7.3.1 Vizuelní průzkum	
7.3.2 Chemicko-technologický průzkum	
7.3.2.1 Petrografický rozbor	
7.3.2.2 Ultrazvuková transmise	
7.3.2.3 Stanovení obsahu vodorozpustných solí	
7.3.2.4 Stratigrafie barevných úprav	
7.3.2.5 Měření nasákavosti	
7.3.2.6 Zkoušky čištění	
7.3.2.7 Zkoušky plastických a barevných retuší	
8. Sumarizace závěrů průzkumů	28
8.1 Sumarizace umělecko-historického průzkumu	
8.2 Sumarizace vizuelního průzkumu	
8.3 Sumarizace chemicko-technologického průzkumu	
9. Koncepce a navrhovaný postup restaurování dochovaného a rekonstrukce chybějícího anděla	30
9.1 Koncepce zásahu	
9.2 Koncepce restaurování dochovaného anděla	
9.3 Koncepce rekonstrukce chybějícího anděla	
10. Postup práce	32
10.1 Postup při restaurování dochovaného anděla	
10.1.1 Čištění	
10.1.2 Lepení	
10.1.3 Ošetření nosného čepu	
10.1.4 Plastické retuše	
10.1.5 Barevné retuše	
10.1.6 Fixáž	
10.1.7 Hydrofobizace	
10.2 Postup práce při rekonstrukci chybějícího anděla	
10.2.1 Modelování	
10.2.2 Formování	
10.2.3 Sádrový model	
10.2.4 Povrchové úpravy	

11. Použité technologie a materiály	35
12. Doporučený režim památky	36
13. Použité zdroje	37
14. Fotodokumentace	38
14.1 Fotodokumentace restaurování dochovaného anděla	
14.2 Shromážděná fotodokumentace památky a chybějícího anděla	
14.3 Fotodokumentace rekonstrukce chybějícího anděla	
14.4 Srovnání	
15. Zákresová příloha	67
15.1 Legendy	
15.2 Zákresy stavu dochovaného anděla před restaurováním	
15.3 Zákresy průzkumu dochovaného anděla	
15.3.1 Místa odběru vzorků a měření	
15.3.2 Zákresy měření ultrazvukovou transmisí	
16. Příloha – závazné stanovisko	71

1. Lokalizace památky

1.1 *Kraj*: Moravskoslezský

1.2 *Okres*: Bruntál

1.3 *Obec*: Ryžoviště

1.4 *Adresa*: Náměstí míru 105, 793 56 Ryžoviště

1.5 *Katastrální číslo parcely*: 1787/3, k. ú. Ryžoviště

1.6 *Bližší určení místa popisem*: Památka se nachází v srdci obce, nedaleko obecního úřadu

1.7 *Rejstříkové číslo objektu v ÚSKP*: 29014 / 8-169

1.8 *Název památky*: Sloup Panny Marie Immaculaty

2. Údaje o památce

2.1 *Autor*: Jiří Antonín Heinz

2.2 *Datace*: 1733

2.3 *Materiály*: Pískovec křemenný jemnozrný – „maletínského typu“, železo

2.4 *Rozměry*: Celková výška památky 7,5 m, výška sochy Panny Marie Immaculaty 2,5 m, výška andělů 1,0 m

2.5 *Znamé předchozí restaurátorské zákroky*: Ak. soch. Jindřich Martinák, 2001 - 2002

3. Údaje o akci

3.1 *Vlastník*: Obec Ryžoviště

3.2 *Zadavatel*: Obec Ryžoviště

3.3 *Investor*: Obec Ryžoviště

3.4 *Závazné stanovisko*: MÚ Rýmařov, rozhodnutí č. 28/09 ze dne 10.12.2009

3.5 *Návrh na restaurování vypracován dne* 8.10.2009

3.6 *Termín započetí a ukončení akce*: březen 2010 - září 2010

4. Popis památky

4.1 Tvarosloví a ikonografie celku památky

Socha Panny Marie Immaculaty v obci Ryžoviště sestává z vysokého soklu členěného na tři hlavní části zakončeného vlastní sochou Panny Marie. Součástí kompozice celku jsou dvě doprovodné postavy andělů, umístěných po bocích soklu. Statue trojičného typu je ohraničena kovovým plotem a sochařskou výzdobou je orientována téměř výhradně k čelnímu pohledu.

Plot o půdorysu čtverce vymezuje podloží z lomového kamene, na němž je na jediném schodištním stupni umístěn široký základ soklu. Další částí je rovněž trojboký druhý díl soklu, který je kamenicky více profilován a zepředu pojednán sekaným nápisem v následujícím znění:

*AD MAIOREM
DEI GLORIAM.
LAVDEM (?) CVLTUM
DEI GENITRICIS B:M:VIR:
SINE MACVLA CONCEPIÁ
HANCSTATVAM:ID
ERIG I CVRAVIT SVMPTIBVS
SVIS:.
EXIMIVS DOMINVS:ANTON:
FRNCISCVS ABERSPACH
P:T:PAROCHVS
(?)OPPIDVM BRAVNSEIF FENSE
ANNO 1733.DIE 31:IVLI:*

Nápis nás informuje o tom, že statui nechal postavit Antonín František Aberspach roku 1733. Na výraznou krycí římsu dosedá subtilnější třetí díl soklu, kterému také nechybí typická spodní patka a římsa coby horní ukončení. Uprostřed tohoto bloku jsou ze všech tří stran sochařsky znázorněna oblaka, která tak vytváří pozadí pro dvojici doprovodných andělů, umístěných po bocích. Pod oblaky vpředu byla původně umístěna poměrně mohutná lucerna. Dále navazuje zeměkoule s hadem, který je jako symbol hříchu a zla zakousnut do jablka. Symbolem neposkvrněnosti Panny Marie a vítězství nad hříchem je noha světice šlapající na hada. Bohatá plastičnost zeměkoule je dále podpořena další dvojicí andělů,

respektive dvojicí jejich hlav. Tito putti jakoby nesou nápisovou šerpu, pod níž se nachází další mraky. Stuha nese nápis

REFVGIVM PECCATIOVM (původně a správně REFGIVM PECCATORVM),

přičemž je patrné, že poslední restaurátorský zásah v rámci doplnění chybějících hmot změnil konec nápisu. Je zcela jisté, že mezi posledními čtyřmi aktuálními písmeny bylo jedno původní vynecháno. Panna Marie Immaculata stojící na hadovi obtočeném kolem zeměkoule a její postava je mírně prohnuta, aby mohla nést v obou rukou malého Ježíška. Ten vtahuje diváka do scénérie žehnajícím gestem obou rukou. Panna Marie má kolem hlavy tradiční dvanácti-hvězdrovou svatozář. Žehnajícího Ježíška svatozář nezdobí, což ovšem mohlo být původně jinak.

4.2 Doprovodné postavy andělů

Postavy dvou letících andělů jsou umístěny po bocích vrchního dílu soklu. Svými těly se lehce přizpůsobují architektuře hmoty soklu, na němž jsou uchyceny zavěšením na kovové čepy. Na čepích visí putti za kovová oka umístěná v zádových partiích.

Andělé jsou určeni pro čelní pohled, drapérie kryjící jejich záda je modelována abstrahovaně. Výchozím blokem kamene byl plochý kvádr, základní členící osou je diagonála. Putti jsou si velice podobní, přestože každý byl modelačně pojat odlišně. Zatímco levý anděl je zahalen do ostřeji řezané drapérie a jeho hlava je kulatá s nižší obličejovou částí, pravý anděl má drapérii bohatě rozehranou a jeho hlava vykazuje oválovitý charakter s výrazněji modelovanými prameny vlasů. Směřování vlasů i drapérie je u obou andělů ovlivněno pomyslným zadním větrem. Pravý anděl je ve spodních partiích zad označen kamenickou značkou.

Andělé tvoří kompoziční dvojici, která se opakuje na zeměkouli u další dvojice, pojaté tentokrát reliéfně. Visící andělé jsou jediným výrazně odhmotňujícím prvkem celku památky, který svým umístěním zjemňují. Otvírají kompozici památky do stran svým umístěním, ale i směrováním těl. Drapérie podporuje směr jejich pohybu. Jsou znázorněni v adorujících gestech. Jejich hlavy se mírně sklání, zraky však směřují k obloze. Původní polychromie jistě celý výjev dramatizovala a podtrhovala význam nejen u andělů.

5. Návrh na provedení průzkumů

1. Umělecko-historický průzkum – shromáždění všech dostupných fotografických materiálů k rekonstrukčnímu postupu
2. Vizuelní průzkum – zjištění stavu památky, revize doplňků, grafické zákresy poškození
3. Chemicko-technologický průzkum – petrografický rozbor, ultrazvuková transmise, stanovení obsahu vodorozpustných solí, stratigrafie barevných úprav, měření nasákavosti, zkoušky čištění, zkoušky plastických a barevných retuší, grafické zákresy lokalizace průzkumu

6. Umělecko-historický průzkum, aneb autorova osoba a tvorba v kontextu zásahu

Vzhledem k povaze daného restaurátorského úkolu byl proveden umělecko-historický průzkum. Ten byl zaměřen na shromáždění dochovaných obrazových materiálů k památce, jež by byly nápomocny k plánované rekonstrukci odcizeného chybějícího anděla. Cílem zároveň bylo seznámení se s tvorbou kvalitního barokního sochaře a jeho uměleckým rukopisem zvláště, opět s ohledem na rekonstrukční proces.

Tento průzkum mimo jiné přináší správné znění textu nápisové stuhy, který byl posledním restaurováním dezinterpretován. Více k této skutečnosti již bylo popsáno v kapitole 4. (Popis památky). Dále také historickou fotografií dokládá dřívější umístění poměrně mohutné lucerny na třetím dílu soklu, která byla nedílnou součástí celku památky a podporovala její funkci a podstatu.

6.1 Nástin života a tvorby sochaře Jiřího Antonína Heinze

Sochař Jiří Antonín Heinz (1698-1759) patří mezi nejvýznamnější barokní umělce na Moravě. Ve svých mistrovských pracích dosáhl úrovně srovnatelné s nejkvalitnější středoevropskou sochařskou produkcí své doby. Jeho nejvýznamnější realizace jsou spjaty s Uničovem, prelaturou kláštera Hradisko, nebo například s Olomoucí. Jako výjimečná sochařská osobnost je zmiňován již v průběhu 18. i 19. století a zůstal jí dodnes.

Jiří Antonín Heinz se narodil ve Svitavách, kde také pravděpodobně v dílně sochaře Jana Sturmera zahájil svá učednická léta. Byl celkem třikrát ženatý, obě děti z prvního manželství zemřely, další manželství mu vlastní děti nepřinesla. Za svého života měl sochař komplikované a bouřlivé barokní povahy četné konflikty. I proto několikrát měnil své působiště (Svitavy, Uničov, Olomouc, Znojmo). Je například známo, že při práci pro premonstráty na prelaturě v Hradisku se choval nepatříčně nejen ke svým objednavatelům a měl přehnané požadavky na přiděly vína, jež by prý rád neustále popíjel a práci svou odkládal. Roku 1734 byl umělec dokonce zajištěn a hlídán pro pomatení smyslů. Závěrem života umělec vstoupil do řádu dominikánů. Zemřel ve věku 61 let jako bratr Klaudius.

Heinzovými současníky byly například Jan Sturmer, Severin Tischler, Michael a Josef Winterhalder st., Ondřej Zahner, nebo Filip Sattler, mimo naše hranice byl ovlivněn současníkem Balthasarem Permoserem, nebo Diego Francesco Carlonem. Heinzovy práce jsou typické skulptivním charakterem zpracování sochařského materiálu, výjimečnou

originalitou rukopisu i bezprostředností výrazu. Od hmotově realistické tendence s prostorově velkoryse komponovanými figurami dospěl ve své vrcholné tvorbě k expresivnímu projevu, kdy abstrahoval skutečnost a vše podřizoval formě výrazu. Často až bizarně stylizoval sochařské tvary, zejména u drapérií. Po celý tvůrčí život Heinze neopustila myšlenka na experimentování. Své práce realizoval zejména v kameni, dřevě a později i ve štuku. Vždy se také projevil mistrovsky zvládnutým řemeslem. Důležitým vlivem na Heinzovu tvorbu bylo dozajista tovaryšské působení v dílně Matyáše Bernarda Brauna. K braunovskému stylu se hlásil především vzrušeně dramatickou drapérií Inoucí k tělu a zároveň vytvářející mohutné řasení, nebo používáním vrtáku při prohlubování výrazu hlavy, zejména pak vlasů a očí.

Přestože měl sochař pomocníky, nezanechal po sobě přímé žáky a byl víceméně osamocenou osobností ve vývoji barokního sochařství 1. poloviny 18. století, přesto však jednou z nejvýraznějších a nejoriginálnějších.

6.2 Vznik sloupu Panny Marie Immaculaty v Ryžovišti

Historie Heinzovy práce v Ryžovišti se odvíjí od umělcova přesídlení do nedalekého Uničova, kde se chtěl ucházet o výzdobu plánovaného sloupu Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého. To se událo asi roku 1725.

Sloup Panny Marie Immaculaty v Ryžovišti vznikl v době autorových vrcholných tvůrčích let, roku 1733. Navazuje stylovou polohou na statue sv. Jana Nepomuckého v Sovinci a v Lipňanech a především na sochu Panny Marie Bolestné ve Vendolí ze stejného roku. Jak nás informuje nápis na soklu, objednavatelem byl ryžovišťský farář Antonín František Aberspach, který zřejmě stál za ikonografickou podobou sloupu. Ta byla dost možná odvozena od dosud nerozeznané grafické předlohy, kterou asi použil dříve i sochař David Zürn v Náměšti na Hané. Předpokládáme, že autor zde pracoval v doprovodu tovaryšů.

Socha dochovaného anděla je opatřena kamenickou značkou. Ve fotodokumentaci je její podoba ukázána obrázkem 17.

7. Nálezová zpráva k restaurátorskému průzkumu dochovaného anděla

7.1. Cíl restaurátorského průzkumu

Restaurátorský průzkum měl za cíl zjistit stav dochovaného anděla a na základě toho určit optimální přístup v rámci zákroku. Průzkum se odvíjel od skutečnosti, že socha anděla byla po celkovém restaurování památky povětrnostním vlivům vystavena jen několik měsíců. Průzkum byl proto zaměřen zejména na identifikaci případných skrytých poškození vlivem pádu. Dále reflektoval kvalitu doplňků z posledního restaurátorského zásahu a míru jejich užití a celkově směřoval především praktickými zkouškami ke stanovení optimálního restaurátorského zásahu.

7.2. Metody průzkumu

1. Nedestruktivní vizuální průzkum – prohlídka v běžném denním osvětlení s viditelným určením stavu památky
2. Chemicko-technologický průzkum – měření, odběry vzorků a jejich analýzy, zkoušky technologií

7.3. Výsledky průzkumu a vyhodnocení

7.3.1. Vizuální průzkum

Vzhledem k tomu, že restaurování proběhlo v letech 2001-2002 a nález zlodějí proběhl téměř záhy po osazení, není figura anděla kromě poškození vzniklých pádem nijak zásadně poškozena, ani biologicky napadena. Stopy po barevných úpravách byly shledány jako velmi nepatrné až mizivé. Anděl má ulomenou a poškozenou hlavu v oblasti krku a vlasů, poškozen je výčnělek drapérie ve spodní části a chybí oba palce u nohou. Četné doplňky z předchozího restaurování jsou vesměs zachované, místy však poškozeny vlivem pádu. Celkově mají hrubší strukturu než povrch kamenného originálu. Nevyhovující jsou jak z hlediska struktury, tak barevného sjednocení s originálem v oblasti zad a zadní části křídel anděla. Závěsný kovový úchyt fixovaný na olovo je korodovaný, ale stabilní.

7.3.2. Chemicko-technologický průzkum

Chemicko-technologický průzkum byl proveden v následujícím rozsahu: Stanovení druhu kamene při konzultaci s petrografem, odběr vzorků a analýza stratigrafie barevných úprav, měření kompaktnosti kamene ultrazvukovou transmisí, stanovení obsahu

vodorozpuštěných solí, měření nasákavosti a zkoušky čištění. Na jiném médiu proběhly zkoušky plastických a barevných retuší.

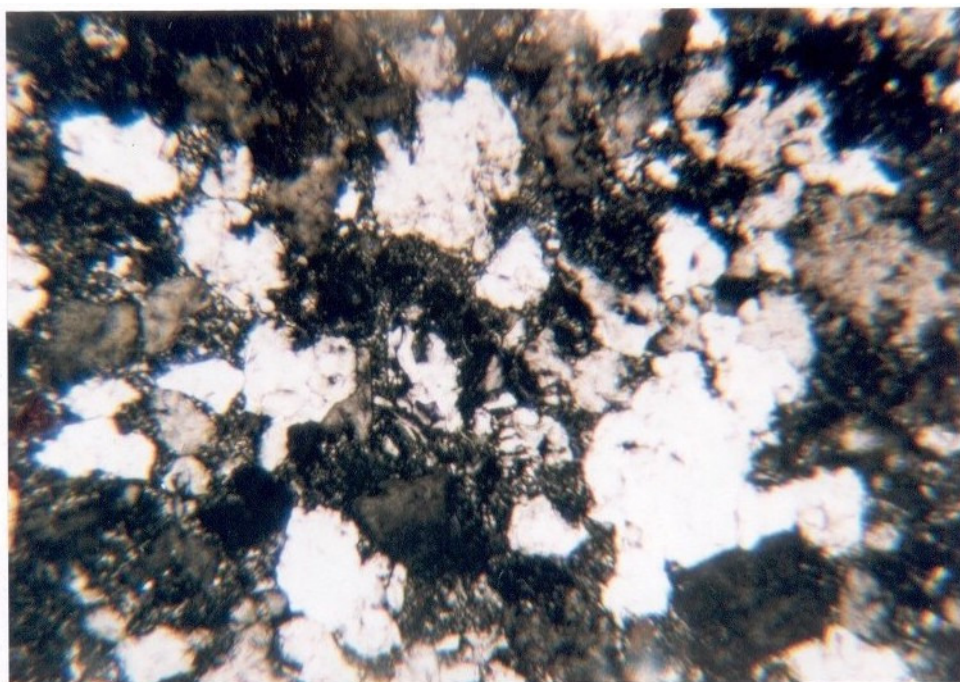
7.3.2.1. Petrografický rozbor

K petrografické analýze posloužil jeden vzorek kamene z výstupku drapérie. Tento kousek kamene byl již téměř oddělen od sochy vlivem jejího pádu, nacházel se pod plastickým doplňkem z posledního restaurování a nebyl tedy nositelem modelace. Cílem odběru bylo bližší poznání materiálu památky. Vzorek byl označen VZ 1.

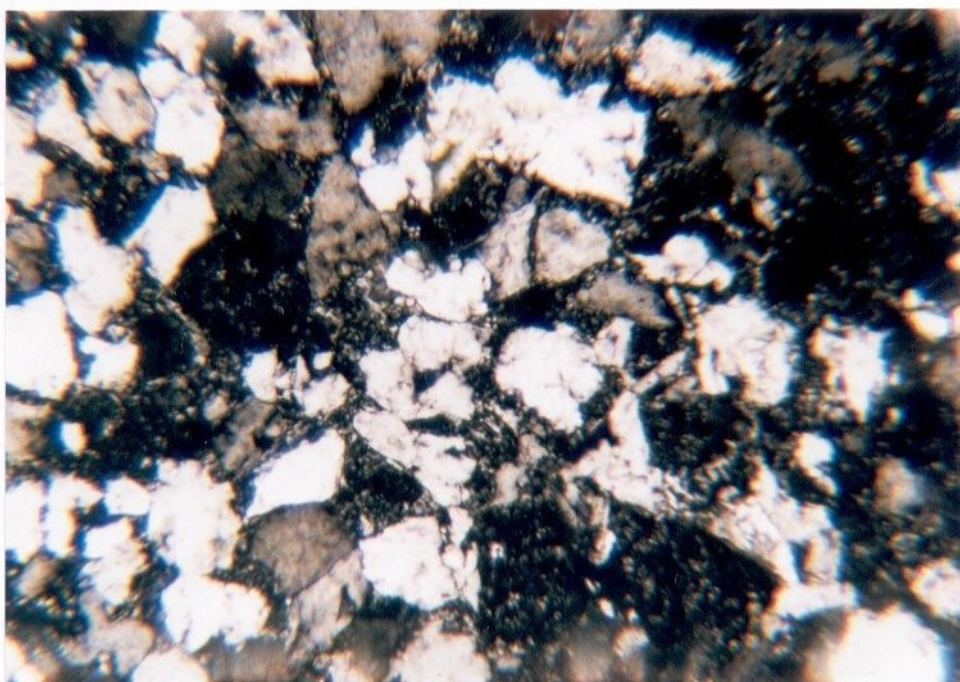
Grafický zakres místa odběru vzorku je součástí zakresové přílohy.

Následující strana obsahuje vyhodnocení analýzy (s obrázky 1 a 2), zpracované RNDr. Zdeňkem Štáffenem.

Ryžoviště – petrologické vyhodnocení vzorku
mikroskopické studium

Pískovec křemenný jemnozrnný, silicifikovaný (typ „Maletín“?)
zvětšení 32x, nikoly X
převážně křemenné klasty s projevy silicifikace (srůsty), klasty drceny?

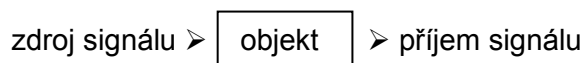
Pískovec křemenný jemnozrnný, silicifikovaný (typ „Maletín“?)
zvětšení 63x, nikoly X
projevy silicifikace (srůsty), opracování křemenných klastů, nepravidelné vytřídění

7.3.2.2 Ultrazvuková transmise

Princip transmisního ultrazvukového měření stavu kamene:

Jedná se o nedestruktivní metodu zjištění stavu kamene. Princip metody spočívá v měření rychlosti přechodu longitudální vlny (p-vlny) zkoumaným materiálem. Rychlost UZ-signálu je pro daný materiál charakteristickou veličinou. V masivnějších horninách s vyšší mírou stmelení je rychlost ultrazvuku vyšší než v horninách poréznějších, obvykle méně stmelených. Tato souvislost platí i mezi stejným typem zvětrané a nezvětrané horniny. V poškozených nebo korodovaných kamenných objektech, jejich částech nebo vrstvách, je proto rychlost ultrazvuku nižší než v nepoškozených, „zdravých“ objektech, respektive jejich částech. V případě existence poškození, nehomogenit a trhlin je signál zpomalený, deformovaný nebo neprochází vůbec.

Měřením se zjišťuje čas t přechodu UZ-signálu zkoumaným objektem o tloušťce d .

Z naměřeného času t a vzdálenosti (tloušťky) d lze rychlost v vypočítat dle vztahu:

$$v = d/t \quad (\text{m/s}) \text{ příp. } (\text{km/s})$$

v - rychlost UZ

d - měřená vzdálenost

t - čas přechodu signálu

Vlastní měření bylo provedeno přístrojem USME-C (fa. Krompholz, BRD) s měřicí frekvencí 250 kHz. Jako spojovací materiál pro přiložení sond byl použit trvale plastický tmel na bázi silikonového kaučuku (bez přísady změkčovadel).

Grafické zákresy míst měření jsou součástí zákresové přílohy.

Výsledky měření:

V tabulce je vždy uvedeno místo měření, naměřený čas t , t_{kor} (naměřený čas po odečítání korekce pro danou frekvenci), směr měření, vzdálenost d pro dané měření a rychlost ultrazvukového signálu v .

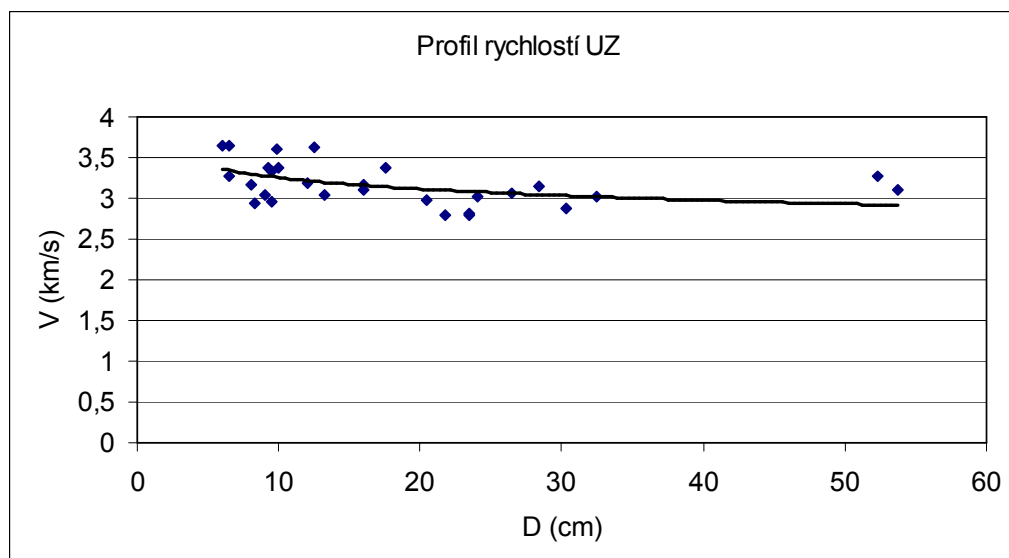
Směry měření jsou udávány z hlediska čelního pohledu na měřený objekt: LP – horizontálně zleva doprava (nebo naopak); PZ – horizontálně zřepředu dozadu (nebo naopak); V – vertikálně.

Tabulka 1: Přehled zápisu z měření

Č.m.	Místo měření	Směr	t (μs)	t _{kor} (μs)	d (cm)	v (km/s)
1	Hlava přes spánky	LP	53	51,6	16	3,1
2	Temeno - lom pod bradou	V	85	83,6	23,5	2,81
3	Tváře	LP	39	37,6	12	3,19
4	Vlasy nad čelem	V	19,2	17,8	6,5	3,65
5	Vlasy nad pravým uchem	V	17,9	16,5	6	3,64
7	Temeno - lomová plocha	V	70,4	69	20,5	2,97
8	Temeno - lomová plocha	V	85,2	83,8	23,5	2,8
9	Ramena	LP	91,9	90,5	28,4	3,14
10	Levé rameno	PZ	28,9	27,5	9,3	3,38
11	Pravé rameno	PZ	28,6	27,2	9,8	3,6
12	Hrud'	LP	79,5	78,1	21,8	2,79
13	Levá paže - pravé rameno	LP	109,1	107,7	32,5	3,02
14	Pánev	LP	80,7	79,3	24	3,03
15	Břicho - záda	PZ	88,1	86,7	26,5	3,06
16	Levé křídlo	LP	21,2	19,8	6,5	3,28
17	Levé křídlo - pravé podpaží	LP	106,7	105,3	30,3	2,88
18	Drapérie, pravá strana	PZ	29,6	28,2	8,3	2,94
19	Drapérie, pravá strana	V	53,1	51,7	17,5	3,38
20	Drapérie mezi koleny - lomová plocha	V	174,4	173	53,7	3,1
21	Levé stehno	LP	35,9	34,5	12,5	3,62
22	Levé koleno	LP	30,9	29,5	9	3,05
23	Levé lýtko	LP	29,9	28,5	9,5	3,33
24	Pravé koleno	LP	33,6	32,2	9,5	2,95
25	Pravé lýtko	LP	31,1	29,7	10	3,37
26	Pravé chodidlo	V	26,6	25,2	8	3,17
27	Levé chodidlo	PZ	44,8	43,4	13,2	3,04
28	Pravé chodidlo	PZ	51,8	50,4	16	3,17
29	Drapérie	LP	160,8	159,4	52,3	3,28

Grafické zakreslení míst měření je součástí zákresové přílohy.

Obrázek 3: Grafické znázornění ultrazvukového měření

Shrnutí a interpretace výsledků měření:

Cílem měření bylo zjištění aktuálního stavu kamene a lokalizace případných poškození se zaměřením na latentní defekty a praskliny, které mohly vzniknout po pádu andílka.

Naměřené hodnoty rychlostí UZ se pohybují v rozmezí od 2,79 km/s po 3,64 km/s, průměrná rychlost je 3,17 km/s, což odpovídá kompaktnějším, pevným typům pískovce. Profil rychlostí UZ je vyrovnaný, měřením nebylo zjištěno lokální poškození ani identifikována případná korozní zóna na povrchu horniny. Nebyly odhaleny latentní defekty ani vnitřní praskliny. Velmi mírný vzestup rychlostí ve vrstvách blíže k povrchu lze vysvětlit penetrací pojiva barevných vrstev do pískovce nebo záměrným ošetřením kamene čistým pojivem před nanesením vlastních barevných vrstev, což se týká již samotného vzniku památky. V tomto případě nelze vyloučit ani vliv konzervace (konsolidace, hydrofobizace) objektu.

Tato kapitola byla zpracována ve spolupráci s Ing. Karolem Bayerem.

7.3.2.3 Stanovení obsahu vodorozpustných solí

Pro zjištění míry obsahu vodorozpustných solí v kameni byly v rámci kvalitativní nedestruktivní analýzy na dvě místa autentického povrchu v odlišných výškách přiloženy dva buničtinové zábaly s destilovanou vodou. Plocha zábalů byla 7 x 7 cm. Vzorky byly označeny VZ 2 a VZ 3. Tato analýza byla vzhledem ke své šetrnosti vůči památce upřednostněna před přímým destruktivním odběrem vzorků. Byla však pouze orientační a měla ukázat přibližný obsah vodorozpustných solí. Z tohoto důvodu nejsou hodnoty uvedeny. Jejich hladiny byly vyšší, než se při takto umístěném objektu očekávalo.

Proto bylo po vyhodnocení, které mohlo být zavádějící vlivem dosud účinné hydrofobizace z předchozího restaurování, rozhodnuto o odběru jednoho vzorku destruktivní metodou odvrtním pro kvantitativní určení. Vzorek VZ 4 byl odebrán ze dvou hloubek (0-2, 2-5 cm) v místě poškozeném pádem tak, aby nebyla narušena modelace sochy. Vzniklý otvor byl zároveň určen k pozdějšímu umístění drobné armatury, které budou fixovat větší plastické doplňky.

Po přípravě výluhů byly roztoky vzorku filtrovány a s příslušnými činidly (pro chloridy indikátor chloridů, pro dusičnany Illoswayovo činidlo + kapka CH_3COOH + špetka Zn prachu, pro sírany BaCl_2) dávkovány v poměru 3:1 do kyvet. Analyzovalo se metodou spektrofotometrického měření ve viditelném spektru světla. Výchozí hodnoty byly přepočteny na procentuální hodnoty látkového množství.

Grafické zákresy míst odběru vzorků jsou součástí zákresové přílohy.

Tabulka 2: Analýza salinity v kameni

Vzorek	Hloubka (cm)	c / Cl ⁻ (hm%)	c / NO ₃ ⁻ (hm%)	c / SO ₄ ²⁻ (hm%)
VZ 4 /1	0-2	0,07	0,09	0,20
VZ 4 /2	2-5	0,05	0,04	0,23

Tabulka 3: Rakouská norma Önorm B 3355-1 k posuzování salinity

Hodnocení stupně zasolení	Sírany (%hm.)	Chloridy (%hm.)	Dusičnany (%hm.)
Nejsou nutná žádná opatření	< 0,10	< 0,03	< 0,05
Je nutné zvážit dílčí opatření	0,10 – 0,25	0,03 – 0,10	0,05 – 0,15
Opatření jsou nezbytná	> 0,25	> 0,10	> 0,15

Obsah vodorozpustných solí byl zjištěn zvýšený u anionů chloridů a především síranů, mírně zvýšený také u anionů dusičnanů.

7.3.2.4 Stratigrafie barevných úprav

Stratigrafický průzkum sledoval výstavbu barevných vrstev, měl za cíl také jejich zmapování a orientační analýzu poživ.

Z odebraných vzorků byly připraveny nábrusy zalitím vzorků do akrylátové pryskyřice Spofacryl, které byly vyleštěny a vybroušeny a následně zdokumentovány. Použitými metodami analýz byly optická mikroskopie v dopadajícím světle (optický mikroskop Nikon Eclipse 600, digitální fotozařízení Nikon Coolpix 990) a mikrochemické reakce.

Mikrochemická reakce byla provedena u vzorku VZ 6 na důkaz vysýchavých olejů (pomocí fuchsínu) a bílkovin (přes pyrroly a pyrrolové deriváty). Analýza se prováděla do zatavených kapilárek s obsaženým vzorkem, médiem a zasunutým filtračním papírkem, který při zahřátí nad kahanem indikoval výsledky.

Tabulka 4: Označení a odběr vzorků

Vzorek	Místo odběru vzorku
VZ 5 (6061)	Levé křídlo zředu
VZ 6 (6062)	Rozhraní těla, ruky, pravého křídla a drapérie vzadu

Grafické zákresy míst odběru vzorků jsou součástí zákresové přílohy.

Následující strana přináší přehled výsledků analýz. Fotografie vzorků provedla Ing. Blanka Kolinkeová.

Výsledky analýz (obrázky 4 - 11, tabulky 5 a 6):

VZ 5 (6061) – spodek levého křídla zpředu

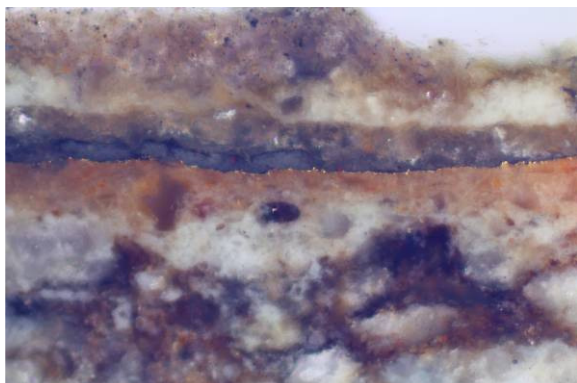
Mikrofoto v bílém odraženém světle, fotografováno při zvětšení 100 x

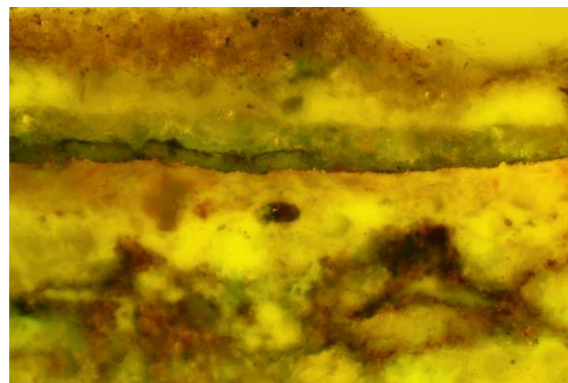
Mikrofoto v bílém odraženém světle, fotografováno při zvětšení 200 x

Mikrofoto po excitaci UV světlem, fotografováno při zvětšení 200 x

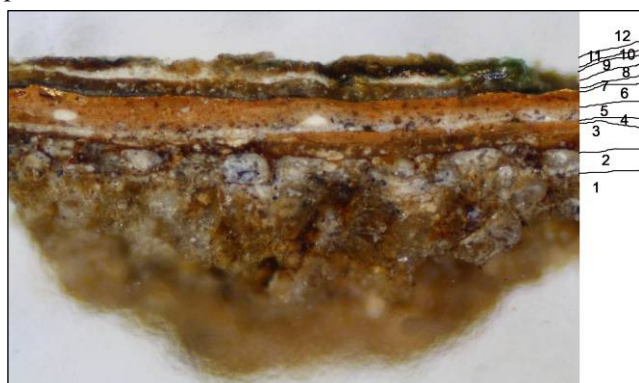
Mikrofoto po excitaci modrým světlem, fotografováno při zvětšení 200 x

8	Světle šedá s modrými a fialovými zrny pigmentu
7	Fragmenty bílé podkladní vrstvy
6	Nesourodá impregnační vrstva
5	Šedá ve dvou vrstvách – druhá tmavá
4	Zlatá fólie
3	Okrová podkladní vrstva pod zlacení – pravděpodobně dobarvený mixtion
2	Nesourodá podkladní bílá vrstva se zrny modrého pigmentu
1	Nesourodá impregnační vrstva

VZ 6 (6062) – rozhraní těla, ruky, pravého křídla a drapérie vzadu

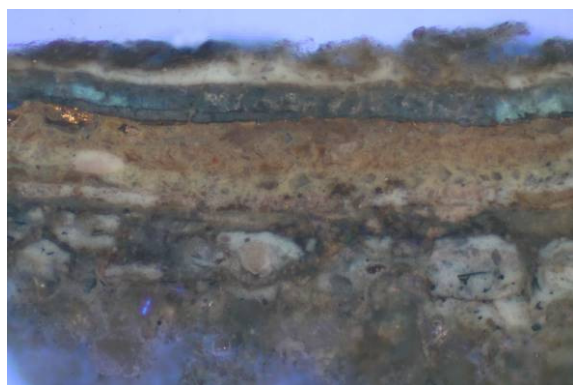
Mikrofoto v bílém odraženém světle, fotografováno při zvětšení 100 x

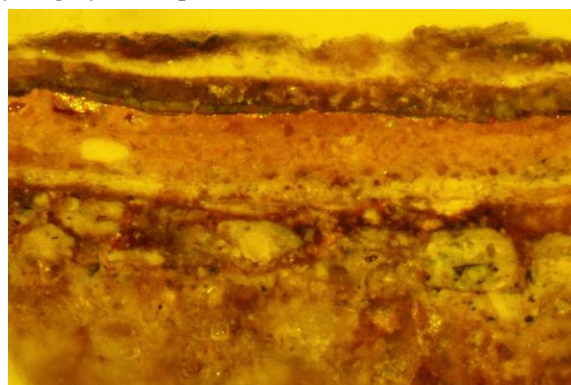
Mikrofoto v bílém odraženém světle, fotografováno při zvětšení 200 x

Mikrofoto po excitaci UV světlem, fotografováno při zvětšení 200 x

Mikrofoto po excitaci modrým světlem, fotografováno při zvětšení 200 x

12	Nesourodé vrstvy více druhů
11	Zlatá fólie ve fragmentech
10	Bílá podkladní vrstva
9	Okrová podkladní vrstva pod zlacení – pravděpodobně dobarvený mixtion
8	Necelistvá šedá ve dvou vrstvách – druhá tmavá
7	Zlatá fólie
6	Okrová podkladní vrstva pod zlacení ve dvou fázích – pravděpodobně dobarvený mixtion
5	Bílá podkladní vrstva se zrný modrého pigmentu
4	Zlatá fólie v miniaturních fragmentech
3	Okrová podkladní vrstva pod zlacení ve dvou fázích – pravděpodobně dobarvený mixtion
2	Nesourodá podkladní bílá vrstva se zrný modrého pigmentu
1	Nesourodá impregnační vrstva

V barevných vrstvách byla prokázána přítomnost vysýchavých olejů a bílkovin (pozitivní test na důkaz vysýchavých olejů pomocí fuchsínu a pozitivní test na důkaz bílkovin přes pyrroly a pyrrolové deriváty).

7.3.2.5 Měření nasákavosti

Měřením nasákavosti byly porovnávány fyzikální vlastnosti odlišných povrchů památky. Zjištění jsou směrodatná pro následné či eventuelní kroky odsolování, konsolidační impregnace, hydrofobizační ochrany atd.

Nasákavost byla měřena nedestruktivně Karstenovými trubicemi, jejichž vnitřní průměr měřicí plochy je 3 cm. Měrným prostředkem byla destilovaná voda (ZK 1 a 2) a líh (ZK 3, 4 a 5), s předpokladem pozdějšího použití organokřemičitých konsolidačních prostředků.

Tabulka 7: Seznam míst měření nasákavosti

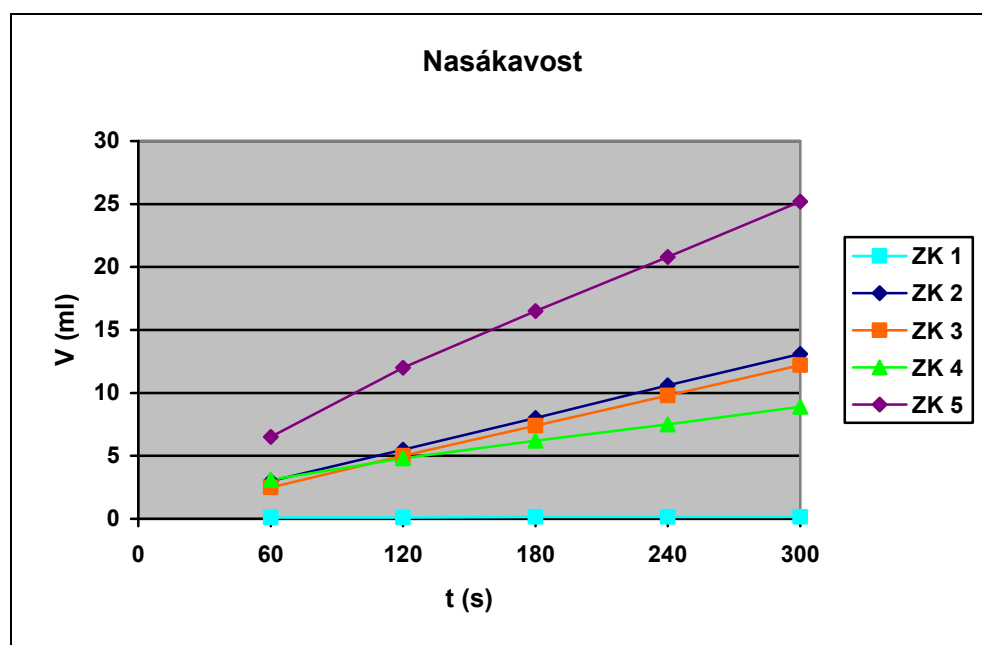
Zkouška (medium)	Místo měření a typ povrchu
ZK 1 (voda)	Břicho – autentický pohledový povrch
ZK 2 (voda)	Lomový povrch – krk
ZK 3 (líh)	Břicho – autentický pohledový povrch
ZK 4 (líh)	Pravá noha – dusaný pohledový doplněk
ZK 5 (líh)	Lomový povrch – krk

Grafické zákresy lokalizace zkoušek jsou součástí zákresové přílohy.

Tabulka 8: Nasákavost kamene [ml]

Zkouška / čas [s]	60	120	180	240	300
ZK 1 (voda)	0,1	0,1	0,15	0,15	0,15
ZK 2 (voda)	3,0	5,5	8,0	10,6	13,1
ZK 3 (líh)	2,5	5,0	7,4	9,8	12,2
ZK 4 (líh)	3,1	4,8	6,2	7,5	8,9
ZK 5 (líh)	6,5	12,0	16,5	20,8	25,2

Obrázek 12: Graf průběhu měření nasákavosti

Na základě naměřených hodnot nasákavosti byly údaje přeneseny do externího grafu koeficientu nasákavosti s regresní přímkou nasákavosti. Díky tomuto postupu jsou níže v tabulce uvedeny prakticky vypovídající hodnoty.

Tabulka 9: Množství vsáknuté vody a lihu – koeficient nasákavosti

Zkouška (medium)	Nasákavost / 5 minut
ZK 1 (voda)	0,1 (kg/m ² .h ^{0,08})
ZK 2 (voda)	10,5 (kg/m ² .h ^{0,08})
ZK 3 (líh)	9,9 (kg/m ² .h ^{0,08})
ZK 4 (líh)	7,2 (kg/m ² .h ^{0,08})
ZK 5 (líh)	20,3 (kg/m ² .h ^{0,08})

7.3.2.6 Zkoušky čištění

Na soše bylo provedeno několik metod zkoušek čištění. První bylo čištění ometením, neboť socha byla zanesena vrstvou nečistot z několikaletého uskladnění. Druhá zkouška proběhla na úseku 10 x 10 cm a jednalo se o tzv. mokré čištění – za pomoci nízkotlakové regulované vodní páry a kartáčku. Třetí zkouškou bylo nanesení buničinového zábalu s destilovanou vodou na místo s lokálními zbytkovými oleji, které jsou ve zmýdelnatělé podobě. Zábal byl ponechán aplikován do přirozeného vyschnutí.

Všechny zkoušky na soše prokázaly jistou účinnost dané metody.

Tabulka 10: Přehled zkoušek čištění

Zkouška	Metoda
ZK 6	Ometení kartáčem
ZK 7	Nízkotlaková regulovaná vodní pára a kartáček
ZK 8	Buničinový zábal s destilovanou vodou

7.3.2.7 Zkoušky plastických a barevných retuší

K doplnění chybějících hmot byly na nesouvisejícím avšak podobném kamenném materiálu provedeny zkoušky tmelů (ZK 9 – 18). Ke zkouškám byly vybrány směsi slévárenského písku (zrnitost 0,063 – 0,4 mm) a bílého cementu, který je stabilní a s nízkým obsahem solí, v poměru 2:1, 2,5:1 a 3:1. Směsi byly za sucha dobarvovány přimíšením práškových jemně mletých pigmentů k požadované barevnosti. Záměsovou vodou ke zkouškám byla 3 % disperze. Po částečném vytvrdnutí byla zkoušena pevnost a broušení tmelů.

Takto provedené zkoušky byly konfrontovány s originálním povrchem sochy. Cílem bylo připravit tmely vhodné jak fyzikálními vlastnostmi, tak zrnitostí a barevností.

8. Sumarizace závěrů průzkumů

8.1 Sumarizace umělecko-historického průzkumu

Umělecko-historickým průzkumem byly především shromážděny dostupné fotografické materiály potřebné k rekonstrukci odcizeného chybějícího anděla. Tento průzkum také mimo jiné přináší správné znění textu nápisové stuhu, který byl posledním restaurováním dezinterpretován. Na základě toho je možné v budoucnu při dalším restaurování příslušných částí památky přistoupit k nápravě. Součástí umělecko-historického průzkumu je studium tvorby Jiřího Antonína Heinze obecně, což napomáhá k pochopení záměrů jeho práce. Tento průzkum byl zaměřen na plánovanou rekonstrukční práci a splnil svůj účel.

8.2 Sumarizace vizuálního průzkumu

Vizuální průzkum konstatoval, že socha je prakticky ve stavu po restaurování, tudíž pohledově v dobré kondici, vyjma následků pádu při nezdařilé krádeži. Byla shledána četná poškození zejména u hlavy anděla vlivem pádu. Dále bylo rozpoznáno množství plastických doplňků z předchozího restaurátorského zásahu, z nichž některé mají rekonstrukční charakter. Celkově mají doplňky hrubší strukturu než povrch kamenného originálu. Nevyhovující jsou jak z hlediska struktury, tak barevného sjednocení s originálem v oblasti zad a zadní části křídel anděla. Bližší ohledání odhalilo pouze slabé fragmenty původních povrchových úprav. Závěsný kovový úchyt fixovaný na olovo je korodovaný, ale stabilní.

8.3 Sumarizace chemicko-technologického průzkumu

Na vizuální průzkum navázal průzkum chemicko-technologický. Ten byl proveden v následujícím rozsahu: Petrografický rozbor, stratigrafie dochovaných barevných úprav, stanovení obsahu vodorozpustných solí, měření ultrazvukovou transmisí, měření nasákavosti a zkoušky plastických a barevných retuší.

Kromě poškození vzniklých pádem se figura anděla nachází v dobrém stavu. Není biologicky napadena. Doplňky z předchozího restaurování jsou vesměs vyhovující a zachované, místy však poškozeny vlivem pádu. Celkově mají hrubší strukturu než povrch kamenného originálu, ale náhradu či úpravu si žádají pouze na zadní části, kde jsou místy nevyhovující jak z hlediska struktury, tak barevného sjednocení s originálem a proto jsou esteticky nepřijatelné. To se týká zad a křídel anděla. Jemnozrný kámen „maletínského typu“ je celkově kompaktní, ultrazvuková transmise neprokázala žádné vnitřní trhliny a podobná poškození způsobená vlivem pádu. Obsah vodorozpustných solí byl zjištěn zvýšený u anionů chloridů a především síranů, mírně zvýšený také u anionů dusičnanů. U

anděla osazeného nohama 3,5 m nad zemí se jedná o vcelku raritní zjištění. Je možné, že příčinou zvýšených hodnot obsažených vodorozpustných solí jsou specifické podmínky in situ, nebo také předchozí restaurátorské zásahy (např. odstraňování povrchových úprav chemickou cestou, chemické čištění depozitů, konzervace konsolidanty apod.). Každopádně kvalitní kámen vlivům zasolení nepodléhá, což potvrzuje vizuální i chemicko-technologický průzkum (měření ultrazvukovou transmisí) a eventuelní odsolování by bylo při hydrofobně ošetřeném povrchu ztížené o další procedury. Z těchto důvodů bylo rozhodnuto památku neodsolovat. Ke studiu historických barevných úprav byly odebrány dva velice fragmentální vzorky, jedny z mála zbývajících. Studium zhotovených nábrusů naznačuje, že úprava povrchu anděla byla s největší pravděpodobností opakovaně jednotně provedena pokládkou zlaté fólie. Oba vzorky vykazují velmi podobné uspořádání jednotlivých vrstev. Pojiva byla na bázi olejů, byla potvrzena přítomnost bílkovin. Nasákavost kamene lihem je relativně vysoká, v lomu velmi vysoká. Nasákavost vodou je téměř nulová, což je vliv hydrofobního ošetření předchozího zásahu. V lomu je nasákavost vodou vyšší. Porézní struktura materiálu není nijak zásadně uzavřena. Zkoušky čištění poukázaly především na možnost potlačení zmýdelnatělých olejů v podobě lokálních olejových map formou buničínového zábalu s destilovanou vodou. Čištění však nebude stěžejním bodem restaurování, neboť socha byla exponována jen několik měsíců a je prakticky ve stavu po restaurování. Zkoušky plastických a barevných retuší naznačily nutnost použití velice jemné frakce písku, tj. slévárenský písek se zrnitostí 0,063 – 0,4 mm v poměru 2,5:1 s bílým cementem + přídavek jemně mletých pigmentů a 3 % disperze jako záměsové vody.

9. Koncepce a navrhovaný postup restaurování dochovaného anděla a rekonstrukce chybějícího

9.1 Koncepce zásahu

Oba andělé budou osazeni zpět na Sloup Panny Marie, kde nyní několik let chybí a památka tak není celistvá, autorův záměr s hmotami není naplněn a ikonografie sloupu je neúplná. Tomuto bude podřízen restaurátorský zákrok, který bude zaměřen na restaurování dochovaného anděla, rekonstrukci chybějícího a na trvanlivost zásahu a zajištění památky proti náročným klimatickým podmínkám v obci.

Co se týče dochovaného anděla, bude navázáno na předešlý restaurátorský zásah. Budou voleny podobné, popřípadě podobné technologie. Jelikož je anděl vyjma náhlého poškození v dobrém stavu, bude se jeho restaurování odvíjet především od poškození vzniklých pádem.

Chybějící anděl bude na základě nashromážděné obrazové dokumentace rekonstrukčně vymodelován v hlíně. Po konzultacích a schválení památkovým orgánem bude zhotoven sádrový model, podle něhož se bude následně vycházet při sekání chybějícího anděla do kamene. Kámen bude zvolen tak, aby byl originálnímu materiálu podobný nejen z hlediska struktury, ale i barevného tónu. Vysekaná rekonstrukční kopie anděla bude v zádové partii osazena adekvátním závěsným čepem a její celek lehce zpatinován, aby rušivě nevyčníval z celku památky. Závěrem bude povrch hydrofobně ošetřen, stejně jako v případě ostatních částí sloupu.

9.2 Návrh restaurování dochovaného anděla

1. Fotodokumentace a grafické zákresy stavu před restaurováním
2. Odstranění poškozených a nevyhovujících tmelů
3. Čištění – zběžné suché, mokré s použitím nízkotlakové regulované páry, zábaelem s destilovanou vodou
4. Lepení odlomené hlavy – spoj bude zajištěn menším nerezovým čepem, lepeno bude dvousložkovým epoxidovým lepidlem
5. Zavěšovací nosný čep v zádové partii bude v okolí očištěn a antikorozně ošetřen
6. Ukotvení nerezových kotviček pro vystupující doplňky
7. Namodelování chybějící modelace v hlíně – vlasy, křídlo, palce u nohou
8. Plastická retuš minerálním tmelem
9. Zabroušení hrubých doplňků z předešlého zásahu
10. Barevná retuš pigmenty rozpuštěnými v lihu
11. Fixační nástřík organokřemičitým zpevňovačem kamene

12. Hydrofobní nástřik prostředkem na bázi oligomerních siloxanů

* 13. Osazení zpět na Sloup Panny Marie

9.3 Návrh rekonstrukce chybějícího anděla

1. Namodelování anděla na nosné lešení na základě shromážděné fotodokumentace

2. Zaformování do tzv. „ztracené formy“ – sádrové

3. Umístění nerezového závěsného čepu dovnitř formy

4. Zhotovení odlitku sádrového modelu

5. Povrchová korekce struktury modelu

6. Povrchová korekce barevnosti modelu

* 7. Odzkoušení modelu in situ, na místě určení

* 8. Zhotovení sekané kopie v kameni (hořícký pískovec) tzv. „tečkovací metodou“

* 9. Barevná korekce v zájmu integrace s celkem památky – pigmenty rozpuštěnými v lihu

* 10. Hydrofobizační nástřik prostředkem na bázi oligomerních siloxanů

* 11. Osazení na Sloup Panny Marie v Ryžovišti

* V další etapě mimo bakalářskou práci

10. Postup práce

10.1 Postup práce při restaurování dochovaného anděla

10.1.1 Čištění

V rámci čištění došlo nejdříve k odstranění poškozených a nevyhovujících tmelů, jakož i silikonu okolo závěsného čepu. Následovalo zběžné suché čištění, které bylo posléze doplněno mokřím za použití nízkotlakové regulované páry. Další fází procesu čištění byl buničínový zábal s destilovanou vodou, jehož cílem byla redukce map zmydelnatělých olejů, které mají původ v historických povrchových úpravách. Proces nebyl úspěšný celoplošně s ohledem na ošetření povrchu sochy z minulého restaurování, potlačil však množství těchto esteticky rušivých reziduí.

10.1.2 Lepení

Vlivem pádu měla socha odlomenou hlavu v oblasti krku. Styčné plochy byly navrtány na středu k použití zajišťovacího čepu. Ten je nerezový, neprofilovaný, o průměru 6 mm, zapuštěný přibližně 80 mm do každého otvoru. Lepeno bylo dvousložkovým epoxidovým lepidlem. Tomu byl ponechán dostatečný čas na vytvrzení při stažení kurtami pro přesné dosednutí styčných ploch.

10.1.3 Ošetření nosného čepu

Čep v podobě zavěšovacího oka umístěného v zádech anděla, kotvený hloubkově na olovo, byl impregnačně ošetřen nátěrem inhibitoru koroze a později dvěma nátěry hnědé antikoroziční barvy kombinující základovou i vrchní ochrannou funkci.

10.1.4 Plastické retuše

Na chybějící místa byla do požadovaných tvarů nejprve namodelována sochařská hlína, pro ujasnění modelace doplňovaných míst.

K doplnění chybějících hmot autentické modelace byla použita minerální plastická směs, obsahující jemný slévárenský písek se zrnitostí 0,063 – 0,4 mm v poměru 2,5 : 1 s bílým cementem + přídavek práškových jemně mletých pigmentů a 3 % disperze jako záměsové vody. Výše doplňovaná místa (palce u nohou, prameny vlasů) byla opatřena navrtáním zajišťovacích nerezových kramlíček, lepených dvousložkovým epoxidovým lepidlem. Plastický tmel byl nanášen ve větší než nutné vrstvě na provlhčený a 3 % disperzí podetřený povrch. Doplněná místa byla po 24 hodinách zabroušena do požadované modelace. Po dobu 48 hodin od nanesení byla směs udržována zavlhčená.

Vysprávky předchozího zásahu měly celkově hrubší strukturu než povrch kamenného originálu. Ta byla eliminována celoplošně mírným zabroušením, beze změn modelace. Modelace doplňků palců u nohou respektovala modelaci předchozího restaurátorského zásahu, v němž mají původ doplňky celých plosek.

Cílem plastických retuší bylo provést plastické doplňky vhodné jak fyzikálními vlastnostmi, tak zrnitostí, ale i barevností. Ta byla směřována co nejbližší autentickému povrchu, přesto však ve světlejších tónech a chladnějším nádechu.

10.1.5 Barevné retuše

Barevné retuše měly dva cíle – nově provedené plastické doplňky a místa autentického povrchu s poškozením, či zabroušených doplňků z předchozího restaurování. Barevné retuše byly omezeny výhradně na tyto plochy a nezasáhly do autentického celku.

Vše bylo retušováno jemně mletými pigmenty rozpuštěnými v lihu. Použitými pigmenty byly révová čern, umbra hnědá přírodní a okr tmavý.

10.1.6 Fixáž

Retušovaný povrch sochy byl zafixován lehkým jednovrstvým nástřikem organokřemičitého zpevňovače kamene.

10.1.7 Hydrofobizace

Hydrofobizační ošetření nebylo nutné v daném případě provádět až při osazování. K lehkému jednovrstvému nástřiku, zejména u plasticky a barevně retušovaných míst, byl použit prostředek na bázi oligomerních siloxanů. Hydrofobizační ochrana z předchozího restaurování byla dosud téměř plně působící.

Zvolený prostředek navázal na technologii předchozího restaurování, stejně jako v případě fixáže retuší.

10.2 Postup práce při rekonstrukci chybějícího anděla

10.2.1 Modelování

Na nosnou konstrukci, zhotovenou k danému úkolu, byla uchycena kostra budoucích objemů, tvořená dráty a dřívky. Na ní byla nanesena část hmoty sochařské hlíny a ponechána k zatuhnutí. Posléze byl při studiu dochovaného anděla a shromážděných fotografií chybějícího anděla tento vymodelován. Jeho základní rozměry byly přenášeny z dochovaného anděla. V průběhu modelování byly zkoušeny a konzultovány mnohé varianty podob ne zcela jasných pasáží, jako jsou ruce, chodidla, části drapérie, zádové

křídlo, nebo také vlasy. Mnoho detailů bylo odvozeno od studia dochovaného anděla a vlastní invence podřízené všemi ohledy úkolu.

10.2.2 Formování

Následovalo formování do tzv. „ztracené formy“ v sádře. To probíhalo nejdříve rozdělením vymodelovaného anděla částečným zasouváním pomocných plíšků v řadách a výšce přibližně 2 cm nad povrch anděla. Takto byl anděl rozdělen na dvě základní části – přední a zadní, přičemž zadní byla ještě dělena na tři díly. Do různých vystupujících míst modelace byly napíchnuty sirky, rovněž vystupující asi 2 cm, důvodu pozdější dobré orientace o síle formy. První vrstva nahozené sádry byla řídká a modře zbarvená, pro pozdější dobrou orientaci při odsekávání. Ostatní vrstvy byly nanášeny do potřebné tloušťky a forma byla zajištěna drátovým armováním, na zadní straně s úchopy u jednotlivých dílů.

Forma byla následujícího dne označena ryskami přes jednotlivé díly a rozebrána, hlína a dělicí plíšky vyjmuty. Očištěná forma byla separována mazlavým mýdlem a stearinem. Ve spodní zádové části byl zvětšen otvor po stojně lešení a v zádové partii byl umístěn závěsný nerezový čep.

10.2.3 Sádrový model

Do jednotlivých dílů formy byla metodou kašírování nanášena sádra. Po postupném sestavení a zajištění formy došlo k jejímu sjednocení na spárách. Následovalo opakované nalévání a vylévání sádry rozdělávané do vápenné vody, s ohledem na nežádoucí prnutí, kterému tak bylo zamezeno. Po nalití a vykroužení poslední sádry byla formě s modelem ponechána doba na vytvrdnutí.

„Ztracená forma“, určená k jednomu použití, byla odsekána a zůstal sádrový model anděla. Ten byl plasticky vyspraven krátce míchanou sádrrou, včetně zaslepení nalévacího otvoru, a ponechán procesu vysychání.

10.2.4 Povrchové úpravy

Bílý sádrový model se stopami po modelaci prsty a sochařskými špachtlemi byl nejprve místy lehce zabroušen a pak jemně opískován mikropískovačkou. Tím bylo dosaženo struktury bližší kamennému materiálu.

Následně proběhla barevná retuš jemně mletými pigmenty ve vodě. Použitými pigmenty byly révová čerň, umbra hnědá přírodní a okr tmavý. Retuš v kombinaci s abrazivní metodou měla za cíl přiblížit se celkovým vyzněním hořickému pískovci, z něž bude později sekána rekonstrukční kopie anděla.

11. Použité technologie a materiály

Dochovaný anděl:

Čištění – kamenické nářadí, skalpel, štětec, nízkotlaková vodní pára, kartáček, prášková celulóza – buničina Arbocel BC 200 (Rettenmair und Soehne), demineralizovaná voda

Lepení – vrtačka, nerezový neprofilovaný čep 6 x 80 mm, lepidlo dvousložkové epoxidové Epoxy 1200 (KM Plus spol. s.r.o.)

Ošetření nosného čepu – štětec, inhibitor koroze Sika FerroGard 903 (Sika CZ s.r.o.), hnědá antikorozi samozákladová barva Alkyton (Rust Oleum Netherlands B.V.)

Plastické retuše – sochařská hlína, vrtačka, nerezové kramličky, dvousložkové epoxidové lepidlo Akepox 2030 (Akemi Nürnberg), restaurátorské špachtle, slévárenský písek se zrnitostí 0,063 – 0,4 mm (Sklopísky Střeleč), cement Dánský superbílý - Aalborg white (Aalborg Portland A/S), práškové jemně mleté pigmenty (Deffner & Johann spol.s.r.o.), disperze Sokrat 2802 A (Chemické závody Sokolov), brousek.

Barevné retuše – líh, práškové jemně mleté pigmenty (Deffner & Johann spol.s.r.o.), štětce

Fixáž – organokřemičitý zpevňovač kamene KSE 100 (Remmers), ruční rozprašovač

Hydrofobizace - hydrofobizační prostředek na bázi oligomerních siloxanů Funcosil SL (Remmers), ruční rozprašovač

Chybějící anděl:

Modelování – improvizované pojízdné pracoviště, nosná železná konstrukce, dráty, dřívka, sochařské špachtle a oka, sochařská hlína, fotografie

Formování – pomocné plíšky, sirky, modrý pigment, sádra Almod LC (Saint-Gobain Formula GmbH), mazlavé mýdlo, stearin, kovový nerezový zavěšovací čep, štukátorské náčiní

Sádrový model – sádra Almod LC (Saint-Gobain Formula GmbH), vápenný hydrát CL 90 - S (Carmeuse Czech Republic s.r.o), štukátorské náčiní

Povrchové úpravy – brousek, smirky, mikropískovačka, voda, práškové jemně mleté pigmenty (Deffner & Johann spol.s.r.o.)

12. Doporučený režim památky

Po vysekání kopie chybějícího anděla budou andělé po osazení vystaveni přírodním vlivům i eventuálnímu působení člověka. Proto se doporučuje po několika letech, respektive průběžně kontrolovat stav památky. Přibližně po pěti letech by měla být obnovena hydrofobizační ochrana celého sloupu, která je základním faktorem pro dobré uchování díla a jeho autentického povrchu.

13. Použité zdroje

Martinák J., *Restaurátorská zpráva / restaurování sochy P. Marie Immaculaty v Ryžovišti* (archivní snímky součástí), 2003

Obec Ryžoviště – Lašáková E., starostka obce, ústní informace

Šeda V., *Sochařské řemeslo, základy sochařského umění*, Praha 1953

Teplý B., *Konzervování a restaurování kamene*, Hořice 1997

Volavka V., *O soše*, Praha 1959

Zápalková H., *Jiří Antonín Heinz (1698 - 1759)*, disertační práce, archiv Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Olomouc 2008

14. Fotodokumentace

14.1 Fotodokumentace restaurování dochovaného anděla

Obrázek 13: Dochovaný anděl zředu, stav před restaurováním

Obrázek 14: Dochovaný anděl zprava, stav před restaurováním

Obrázek 15: Detail poškození hlavy a lomu v oblasti krku, stav před restaurováním

Obrázek 16: Dochovaný anděl zleva, stav před restaurováním

Obrázek 17: Detail s kamenickou značkou a závěsným čepem, stav před restaurováním

Obrázek 18: Dochovaný anděl zezadu, stav před restaurováním

Obrázek 19: Restaurátorský průzkum – měření nasákavosti

Obrázek 20: Odběry vzorků na vodorozpustné sole do buničiny

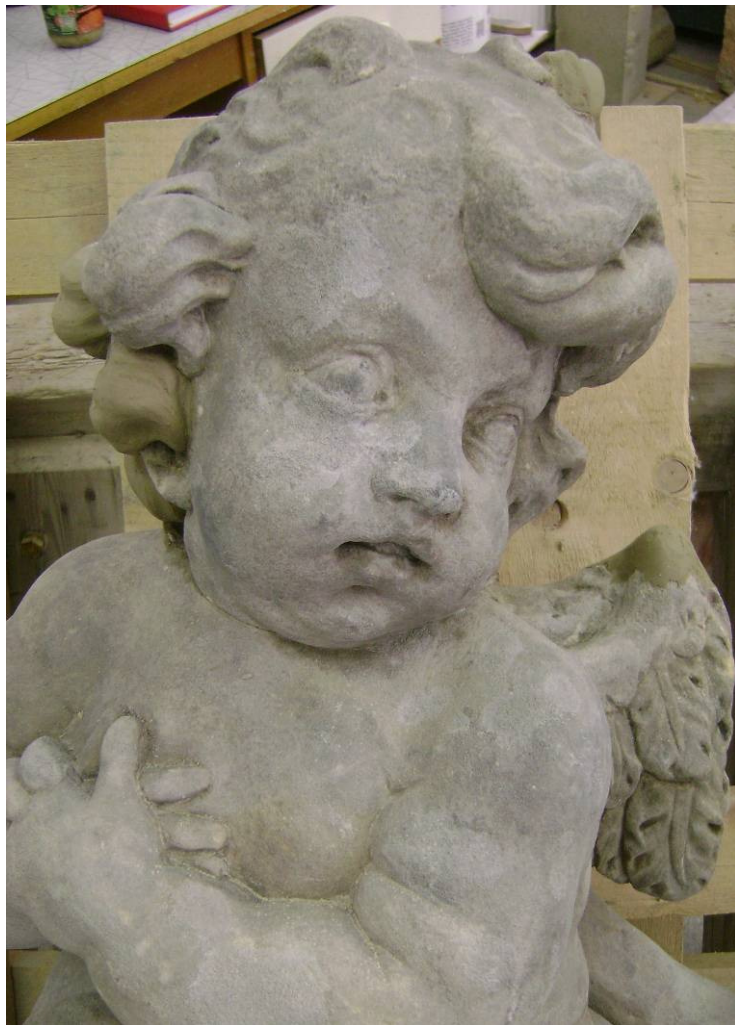
Obrázek 21: Detail čepu při lepení, průběh restaurování

Obrázek 22: Čistící zábal na odstranění map zmýdelnatělých olejů

Obrázek 23: Detail s kotvičkami na plastické doplňky, průběh restaurování

Obrázek 24: Namodelované plastické doplňky, průběh restaurování

Obrázek 25: Část zkoušek plastických retuší, restaurátorský průzkum

Obrázek 26: Detail plasticky doplněných prstů při barevné retuši, průběh restaurování

Obrázek 27: Dochovaný anděl zředu, stav po restaurování

Obrázek 28: Dochovaný anděl zprava, stav po restaurování

Obrázek 29: Detail poškození hlavy a lomu v oblasti krku, stav po restaurování

Obrázek 30: Dochovaný anděl zleva, stav po restaurování

Obrázek 31: Detail plasticky a barevně retušovaných vlasů a křídla, stav po restaurování

Obrázek 32: Dochovaný anděl zezadu, stav po restaurování

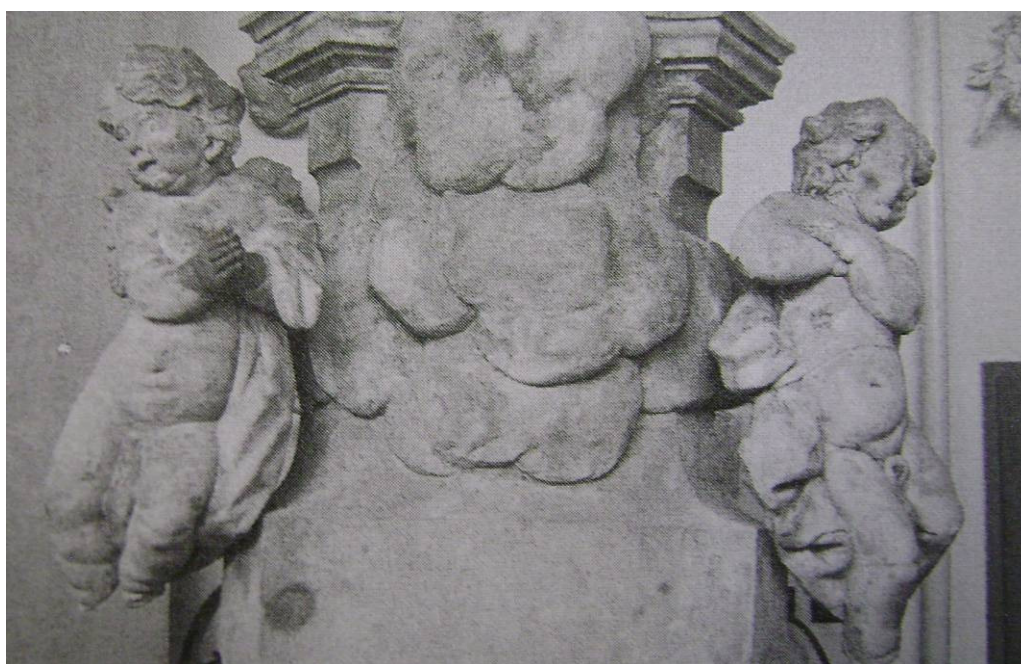
14.2 Shromážděná fotodokumentace památky a chybějícího anděla

Obrázek 33: Historická archivní fotografie statue, převzato od Ak. soch. J. Martináka

Obrázek 34: Chybějící anděl v roce 2002 zředu, fotografie Ak. soch. Jindřich Martinák

Obrázek 35: Andělé v průběhu restaurování v roce 2002, fotografie Ak. soch. J. Martinák, převzato od H. Zápalkové

Obrázek 36: Chybějící anděl v roce 2002 zezadu, fotografie Ak. soch. Jindřich Martinák

Obrázek 37: Detail andělů na sloupu, fotografie Ak. soch. J. Martinák, výřez

Obrázek 38: Detail andělů na sloupu, fotografie Ak. soch. J. Martinák, výřez

Obrázek 39: Detail chybějící anděla na sloupu, fotografie Ak. soch. J. Martinák, výřez

Obrázek 40: Chybějící anděl na sloupu, fotografie Ak. soch. J. Martinák, výřez

14.3 Fotodokumentace rekonstrukce chybějícího anděla

Obrázek 41: Rekonstrukce chybějícího anděla v hlíně zředu

Obrázek 42: Detail rekonstrukce hlavy a křídla

Obrázek 43: Rekonstrukce chybějícího anděla v hlíně zezadu

Obrázek 44: Rekonstrukce chybějícího anděla v hlíně zředu

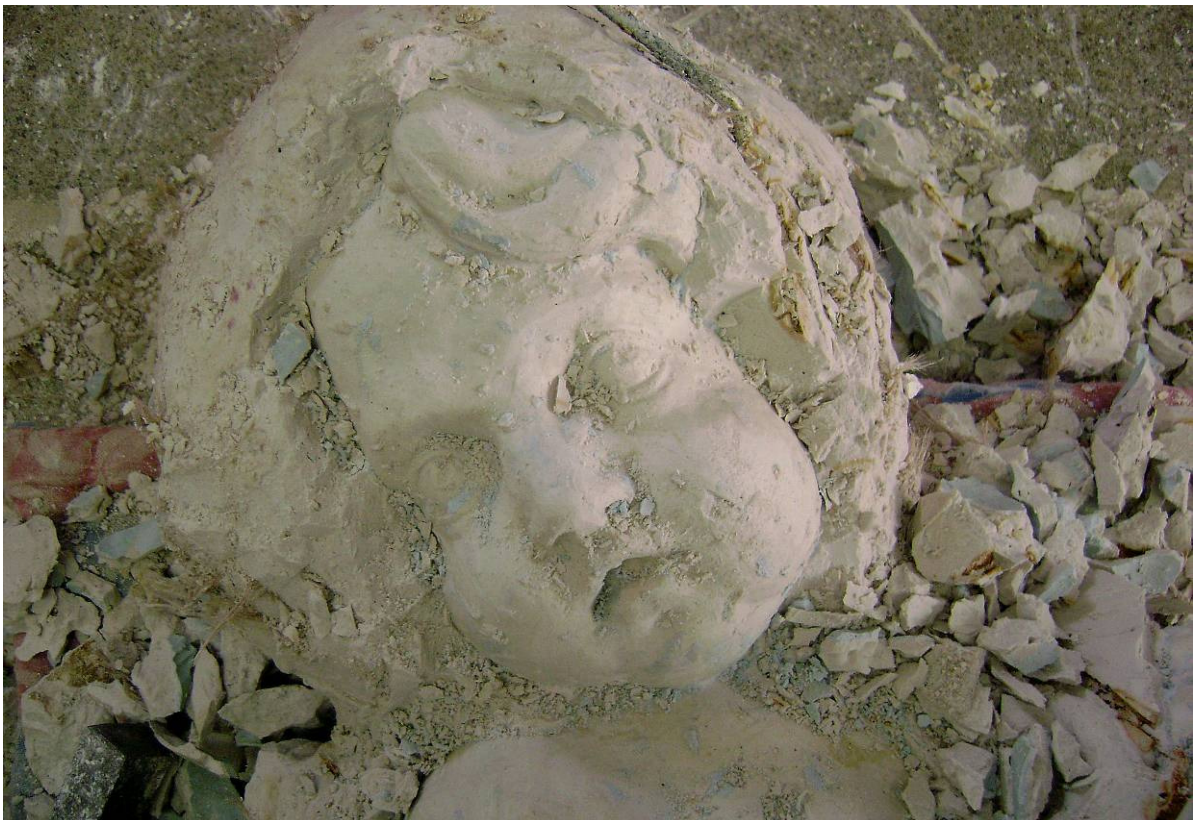
Obrázek 45: Rekonstrukce chybějícího anděla, průběh formování

Obrázek 46: Rekonstrukce chybějícího anděla, sádrová forma

Obrázek 47: Rekonstrukce chybějícího anděla, rozebraná a vyčištěná forma, odlévání

Obrázek 48: Rekonstrukce chybějícího anděla, odsekávání „ztracené formy“ s modelem

Obrázek 49: Rekonstrukce chybějícího anděla, pískování povrchu sádrového modelu

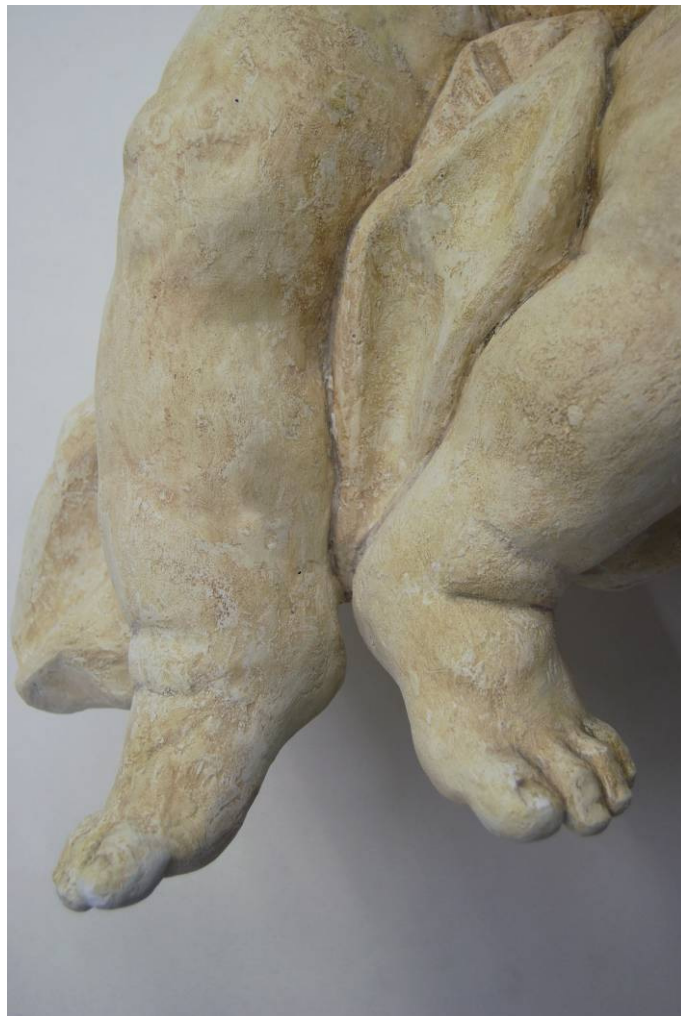
Obrázek 50: Rekonstrukce chybějícího anděla, opískovaný sádrový model

Obrázek 51: Rekonstrukce chybějícího anděla zředu

Obrázek 52: Detail horní části andělova těla

Obrázek 53: Detail nohou rekonstrukce anděla

Obrázek 54: Rekonstrukce chybějícího anděla zprava

Obrázek 55: Detail hlavy

Obrázek 56: Rekonstrukce chybějícího anděla zleva

Obrázek 57: Detail hlavy a rukou

Obrázek 58: Rekonstrukce chybějícího anděla zezadu

14.4 Srovnání

Obrázek 59: Dochovaný anděl po restaurování

Obrázek 60: Rekonstrukce chybějícího anděla

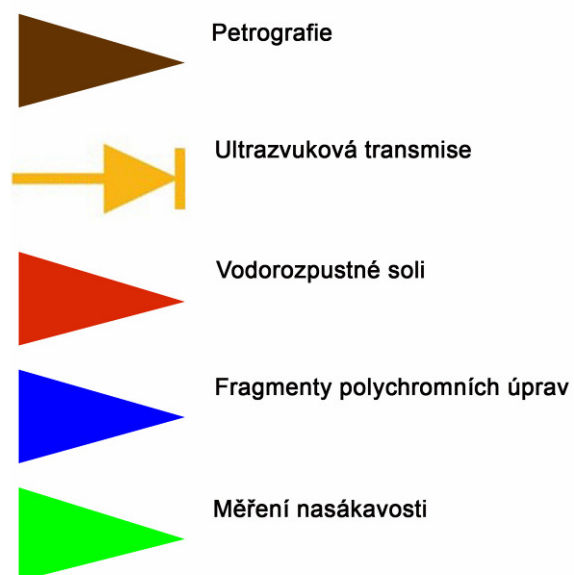
15. Zákresová příloha

15.1 Legendy

Zákresy stavu dochovaného anděla před restaurováním

Místa odběru vzorků a měření

Obrázky 61 a 62: Zákresové legendy, restaurátorský průzkum

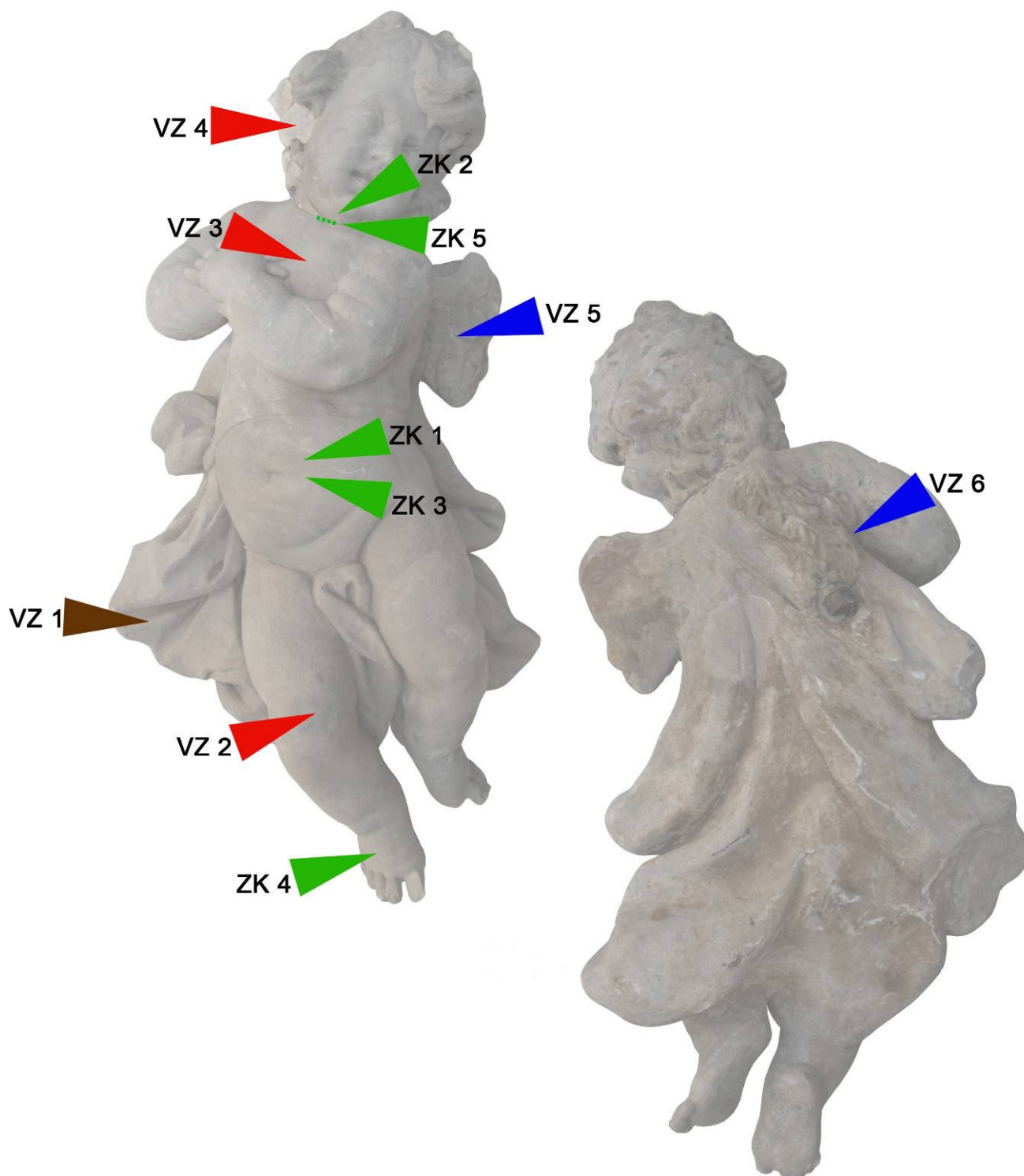
15.2 Zákresy stavu dochovaného anděla před restaurováním

Obrázky 63 a 64: Dochovaný anděl zepředu a zezadu, zákresy restaurátorského průzkumu

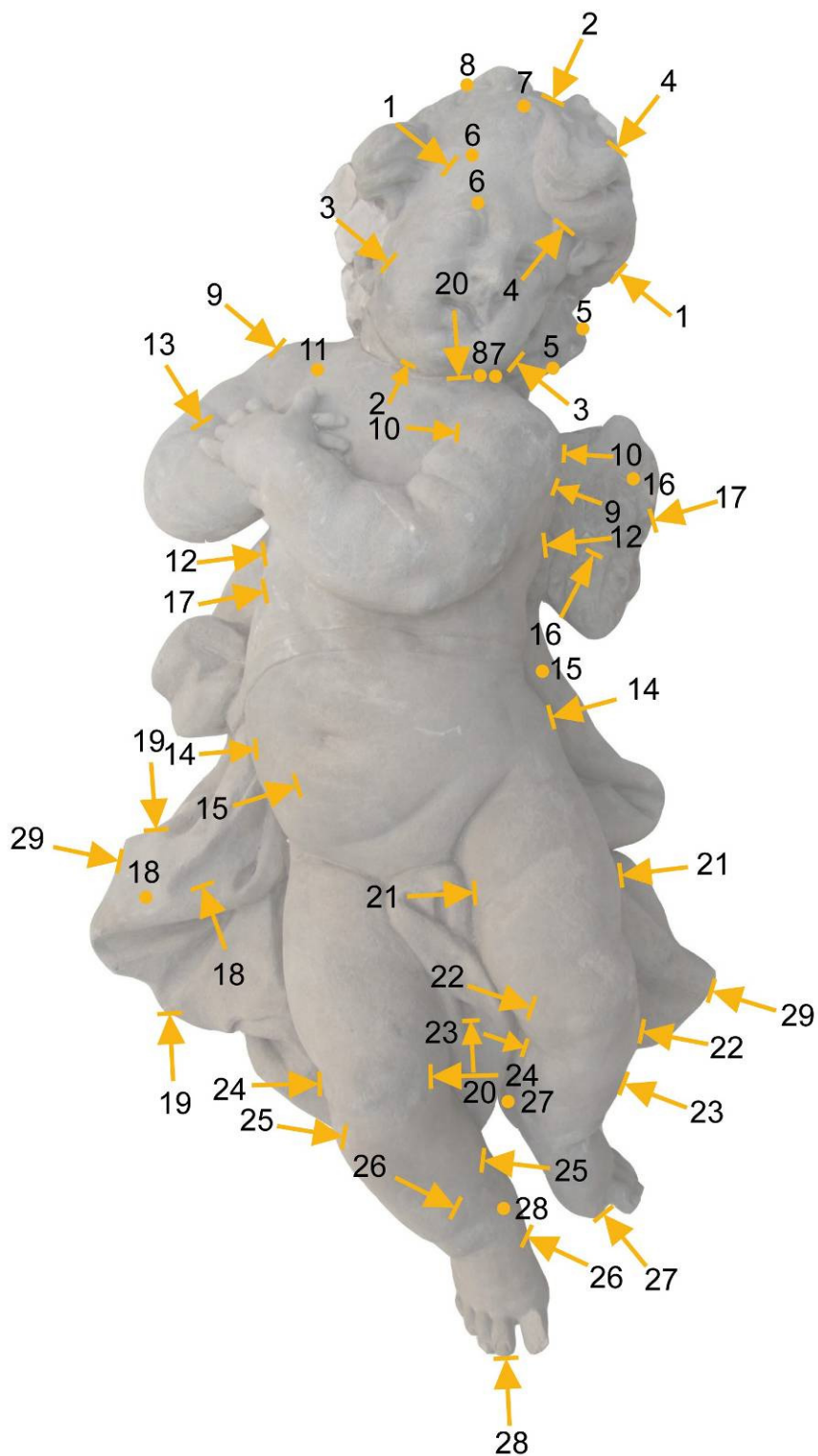
15.3 Zákresy průzkumu dochovaného anděla

15.3.1 Místa odběru vzorků a měření

Obrázek 65 a 66: Dochovaný anděl zředu a zezadu, zákresy restaurátorského průzkumu

15.3.2 Zákresy k měření ultrazvukovou transmisí

Obrázek 67: Schéma míst měření ultrazvukovou transmisí

16. Příloha – závazné stanovisko

OBECNÍ ÚŘAD RYŽOVIŠTĚ	ČÍSLO DOPORUČ. STŘIKY
DOŠLO DNE: 15. 2. 2009	ZPRACOVATEL: J. J. J.
Č. J. 50	UKLÁDACÍ ZNAK: E. 380

MĚSTSKÝ ÚŘAD RÝMAŘOV

náměstí Míru 1, 795 01 Rýmařov

Č.j. PP 267/2009/Skol – Pl
Vyřizuje: Leona Pleská/160

V Rýmařově dne 10.12.2009

Účastníci dle § 27 odst. 1 správního řádu :

Obec Ryžoviště, IČ 00296325, náměstí Míru 105, 793 56 Ryžoviště

ROZHODNUTÍ č. 28/09

Městský úřad Rýmařov, odbor školství a kultury jako orgán státní správy na úseku státní památkové péče, věcně příslušný podle ustanovení §29 odst. 2 pís. e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“) a podle ustanovení § 10 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), a místně příslušný dle ustanovení § 11 správního řádu, po provedeném řízení na základě žádosti obce Ryžoviště, IČ 00296325, náměstí Míru 105, 793 56 Ryžoviště, zastoupené starostkou Evou Lašákovou, o vydání závazného stanoviska k záměru „Restaurování sochy Panny Marie Immaculaty“, parc.č. 1787/3, k.ú. Ryžoviště, tímto v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

vydává

k záměru „Restaurování sochy Panny Marie Immaculaty“, parc.č. 1787/3, k.ú. Ryžoviště, což je kulturní památka zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 29014/8-169,

závazné stanovisko dle ustanovení §14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů:

Záměr „Restaurování sochy Panny Marie Immaculaty“, parc.č. 1787/3, k.ú. Ryžoviště, což je kulturní památka zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 29014/8-169, je dle ustanovení § 14 odst. 3 památkového zákona přípustný za splnění následujících podmínek:

1. Před započítím prací, po provedení průzkumů bude upřesněn způsob restaurování (množství doplňků, užitý způsob kompletace jednotlivých dílů sochy, technologie čištění, odsolení, zpevnění atd.), který bude předložen orgánům památkové péče ke schválení
2. Chybějící socha anděla bude provedena v sekané kopii, podle schválené modelované rekonstrukce, která bude předložena orgánům památkové péče ke schválení.
3. Po osazení obou putti bude základně očištěna i socha P.Marie Immaculaty a obnovena hydrofobiace povrchů, tak aby zrestaurovaný putti nebyl vydělen z celku sousoší, nově vytvořený putti bude ponechán v nepatinovaném stavu (pro jeho vytvoření bude použit kámen podobné barevnosti a struktury jako originál).

Odůvodnění:

Městský úřad Rýmařov jako orgán státní správy na úseku státní památkové péče, věcně příslušný podle ustanovení § 29 odst. 2 pís. e) památkového zákona a podle ustanovení § 10 správního řádu, a místně příslušný dle ustanovení § 11 správního řádu, obdržel dne 6. listopadu 2009 žádost obec Ryžoviště, IČ 00296325, náměstí Míru 105, 793 56 Ryžoviště, zastoupené starostkou Evou Lašákovou, o vydání závazného stanoviska k záměru „Restaurování sochy Panny Marie Immaculaty“, parc.č. 1787/3, k.ú. Ryžoviště. Předmětná plastika je kulturní památka zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 29014/8-169.

V souladu s ustanovením § 14 odst. 6 památkového zákona si správní orgán v řízení vyžádal (č.j. PP 242/2009/Skol-Pl ze dne 06.11.2009) písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče – Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Ostrava, Korejská 12, 702 00 Ostrava – Přívoz (dále jen „NPÚ“). Žádost o odborné vyjádření byla NPÚ doručena 11.11.2009. Písemné vyjádření NPÚ pod zn. NPÚ-381,5089/2009 ze dne 23.11.2009 bylo doručeno orgánu státní památkové péče dne 25.11.2009.

Účastníci řízení byli vyrozuměni (č.j. 254/2009/Skol-Pl ze dne 25.11.2009) o tom, že ve věci byly shromážděny podklady pro vydání rozhodnutí a byli poučeni o skutečnosti, že v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu mají jako účastníci řízení možnost vyjádřit se k podkladům před vydáním rozhodnutí a rozhodnutí ve věci nebude vydáno dříve než po pěti dnech od doručení vyrozumění. Vyrozumění bylo účastníkům řízení doručeno dne 25.11.2009, účastníci řízení svého práva na vyjádření nevyužili.

Stávající stav a historický vývoj:

Barokní socha Panny Marie Immaculaty je zhotovena z pískovce. Autorem je Jiří Antonín Heinz. Socha stojí na vysokém architektonizovaném podstavci. Socha je v mírně nadživotní velikosti, na vysokém podstavci trojúhelného půdorysu. Podstavec je složen z patky, volutového dřívku s profilovou římsou a dalšího stupně podstavce s římsou, kde byli umístěni dva putti. Figura světice stojí na zeměkouli se zobrazeným d'áblem. Socha byla restaurována v letech 2001-2002 ak. soch. Jindřichem Martiňákem. V nedávné době byl odcizen jeden ze dvou putti, druhému byla při pokusu o krádež ulomena hlava a je uložen v depozitu.

Popis navrhovaných úprav:

V předloženém restaurátorském záměru je obecně popsán navrhovaný postup restaurování:

„...dochovaná socha anděla:

Před započítím prací bude proveden restaurátorský průzkum zaměřený na stav kamene. Zejména bude zkoumána vnitřní soudržnost kamene, případně přítomnost skrytých trhlin způsobených pádem. Na základě vyhodnocení průzkumu bude stanoven konkrétní postup a technologie.

Na základě vizuálního průzkumu lze předpokládat tento postup prací:

Bude provedeno očištění od prachových depozitů. Tmely z opravy v roce 2001 revidovány, případně nahrazeny vhodnějšími. Narušený kámen bude zpevněn, případně budou injektovány praskliny. Odlomené části budou slepeny. Chybějící modelace bude doplněna umělým kamenem. Tmely budou včleněny do originálu barevnou retuší.

Chybějící socha anděla:

Bude provedena modelovaná rekonstrukce na základě fotodokumentace a studia tvarosloví dochovaného anděla. Po jeho odsouhlasení bude zhotoven sádrový odlitek.

Ze sádrového odlitku je možné zhotovit buď sekanou kopii do kamene podobného originálu, nebo je možné zhotovit výdusek z umělého kamene. Materiál a technologie zhotovení rekonstrukce bude zvolen na základě konzultací.

Restaurátorské a rekonstrukční práce budou prováděny v rámci studia na Fakultě restaurování Univerzity Pardubice pod dozorem restaurátorů s povolením MKČR v souladu se zněním zákona o památkové péči. Práce budou průběžně konzultovány se zástupci památkové péče a na závěr bude předána restaurátorská zpráva dokumentující průběh prací...“

Chráněné památkové hodnoty předmětné památkové zóny:

S ohledem na současný stupeň poznání historického vývoje předmětné kulturní památky lze konstatovat, že památkovou hodnotou sochy s podstavcem a putti je především jejich kamenný materiál, případné zlomky polychromií i stopy po plynutí časem (patina).

Podkladem pro zpracování tohoto závazného stanoviska byla:

- žádost podaná dne 06.11.2009 a zaevidovaná na MěÚ Rýmařov pod č. j. 40560/2009;
- vyjádření odborné organizace státní památkové péče - Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě, zn. NPÚ-381,5089/2009 ze dne 23.11.2009.

Městský úřad Rýmařov, odbor školství a kultury, jako orgán státní památkové péče předložený záměr na základě výše uvedeného posoudil a dospěl k závěru, že z hlediska zájmů státní památkové péče na této kulturní památce je záměr přípustný.

Orgán státní památkové péče ve shodě s odbornou organizací státní památkové péče konstatoval, že socha P.Marie Immaculaty nepodstoupila od svého restaurování v roce 2002 údržbu, je proto nutné povrch sochy základně očistit a hydrofobizovat aby nemohlo dojít k degradačním procesům ohrožujícím stav sochařského díla. Socha byla poškozena při krádeži dvou soch putti. Jeden z putti byl odcizen a druhý rozbit, proto je nutné vrátit oba putti na své místo aby doplnili kompozici sochařského díla od významného moravského barokního sochaře Heinze.

Poučení o odvolání

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů ode dne jeho oznámení. Odvolání se podává u Městského úřadu Rýmařov, odboru školství a kultury, s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Odvolání bude postoupeno Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje v Ostravě, odboru územního plánování, stavebního řádu a památkové péče k rozhodnutí (§ 81 – 86 správního řádu).

Včas podané a přípustné odvolání má odkladný účinek.

Bc. Leona Plešá
vedoucí odboru školství a kultury

Doručí se:

Městské muzeum Rýmařov, příspěvková organizace, IČ75037947, náměstí Míru 6, 795 01 Rýmařov

Na vědomí:

Obec Ryžoviště, IČ 00296325, náměstí Míru 105, 793 56 Ryžoviště

